

НАСТАВНО-УМЕТНИЧКОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
Париска 16
11000 Београд

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
Косанчићев венац 29
11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ
ПРОЈЕКТА И ПИСАНОГ РАДА

**„ТОКОВИ-контекст органско-геометријског грађења инсталације (просторног
цртежа)“**

кандидата Драгише Маринковића

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта **„ТОКОВИ –контекст
органско геометријског грађења инсталације (просторног цртежа)“**
кандидата Драгише Маринковић именована на 460. седници Наставно-уметничког већа
ФЛУ 6. 06. 2019. радила је у саставу:

мр Душан Петровић, редовни професор ФЛУ
др ум Бранко Раковић, редовни професор ФЛУ
др ум Симонида Рајчевић, ванредни професор ФЛУ
мр Марко Лађушић, редовни професор ФЛУ
и мр Радомир Кнежвић, редовни професор ФЛУ (ментор)

и донела је следећи закључак:

Биографија кандидата:

Образовање:

Од 2013. на докторским студијама на Факултету ликовних уметности у Београду.

2011. завршио дипломске (мастер) студије на Факултету ликовних уметности у Београду, смер сликарство, класа ред. проф. Анђелке Бојовић.

2009. Завршио основне студије, Факултет ликовних уметности Београд, смер сликарство.

2006. Средња уметничка школа „Школа за уметничке занате“, Шабац, смер конзерватор-препаратор културних добара.

Награде:

2014. Прва награда за цртеж „58. октобарски салон“, Народни музеј, Шабац.

2012. Награда GALERIJA ALT, Београд.

2011. Награда Игор Белохлабек, „55. октобарски салон“, „Народни музеј, Шабац.

2011. Награда за цртеж од прве до пете године „Стеван Кнежевић“, Факултет ликовних уметности, Београд.

2011. Награда „Студеница“, Срби у дијаспори, САД:

2009. Прва награда за цртеж за прву и другу годину, Факултет ликовних уметности, Београд.

2009. Прва награда за акт, „Акт“, Галерија Културног центра, Шабац.

2006. Прва награда за слику и цртеж, Школа за уметничке занате, Шабац.

Стипендије:

2008/9. и 2010/11. „ДОСИТЕЈА“, Стипендија Фонда за младе таленте, Министарство омладине и спорта;

2011. Наградна стипендија „Студеница“, Срби у дијаспори, САД.

Радови у јавном простору:

Реализовао три мурала;

Осликао иконостас у Цркви Свете Тројице на Лењиковцу, Шабац;

Осликао иконостас у Цркви Светог Василија Острошког, Шабац;

Осликао иконостас у Цркви Свете Тројице на Мишару.

Изложбе:

Учествовао на више групних изложби у земљи и иностранству. Имао пет самосталних изложби у Шапцу и Београду.

Анализа рада

Докторски уметнички пројекат Драгише Маринковића састоји се из два дела , изложбе која је реализована у галерији Факултета ликовних уметности почетком маја месеца 2019. године , и писаног дела у коме се образлаже поетика и методи који су примењени при реализацији овог пројекта.

Поставку у галерији Факултета ликовних уметности , визуелни део докторског уметничког пројекта , сачињавали су радови изграђени од елемената пронађених у природи. До тих градивних елемената је долазио посебним одабиром и дуготрајним осматрањем , затим планирањем и пројектовањем крајњег циља. Одабир је везан за поступке у којима је праћен развој микропроцеса што доводе до разградње биолошког материјала у природи, месту њиховог егзистирања. Један део тих комплетних процеса формирао је у условима које је сам креирао и који су били нека врста његовог експеримента у ком је потврдио појам ентропије у процесима који се одвијају у природи.

Моји предмети су тако сачињени да визуелно и лингвистички теоретизују појам животног и уметничког тока , концепт вечне промене и мене и мог рада , с вером да дело, као и ја подлеже неумитним законима Природе , које сам покушао да схватим користећи распаљиве материјале. Овим исказом Драгиш Маринковић одређује и појашњава суштину свог истраживања, те потврђује, да је кретање токовима који се преплићу и поклапају, носећи у себи промене , природа сама .

Писани део рада формиран је као целина од седам поглавља , где после уводног дела следи 2. поглавље *УМЕТНОСТ КАО СВЕТЛОСТ И СЕНКА* у ком је појашњен појам *Токови* који је основна оса овог рада дуж које се претпоставља кретање . *Универзум је један велики ток, која ме сваки пут фасцинира својим недокучивим слућеним смислом.* Овим исказом износи скоро поетску занесеност идејом токова коју остварује на својој изложби у галерији Факултета ликовних уметности , као део свог докторског уметничког пројекта. Колико је важно понирање у проблем који жели да себи разјасни

најбоље илуструје Хегелова мисао да у уметности немамо посла с некаквом просто пријатном и корисном играчком, него..... с развијањем истине.

Важност везе знања и природе , што је сам закључио истражујући природне процесе и извлачећи закључке, после постављених питања, којима плете мрежу на којој почива платформа његовог уметничког пројекта, потврђује речју Марка Тулија Цицерона *Ако имате бајту и библиотеку , онда имате све што вам је потребно у животу. У делу складном животу човека и биљака понавља речи филозофа Лренса да су биљке вероватно* ванземаљска бића *“зато што су оне претвориле свет минерала у пребивалиште примерено човеку. У том смислу и Бојсова мисао која указује на несвесне поретке снага који човека везују за природу.*

Утрећем поглављу говори видик у који му је отворен уметношћу ленд –арта , која природу тртира као уметнички медиј и реализује концепт односа према коме уметност постаје веза између природе и човека. Даље се подсећа упоришта које је изградио у свом циклусу цртежа који су претходили докторском пројекту. Имајући у виду да је лични доживљај ентропије покренуо мисаоне” токове” из којих је оформио ову студију у којој су уобличени “токови” процеса у природи и човеку као њеном посебном сегменту.

Поглавље на крају писаног дела посвећено је у целости визуелном делу докторског уметничког пројекта **ТОКОВИ-контекст органско-геометријског грађења инсталације(просторног цртежа)**, просторна инсталација. Изложба је одржана почетком маја месеца 2019. године у галерији ФЛУ. Овде се даје путем фотографија приказ поставке инсталације унутар датог простора, уз образложење којим се све питањима бави уметник до самог краја реализације овог типа рада . Након овог поглавља следи закључак , у ком су у сажетом тексту сабрани постигнути циљеви и потврђена платформа за даље “токове” у стваралачком раду.

Критички осврт референата

Писани део рада Драгише Маринковића представља лични поглед на процесе у природи и њихово прожимање са стваралачким процесима које је сам кандидат применио у изради овог пројекта . Употребљена је разноврсна и обимна литература како из области теорије визуелних уметности тако и из историје уметности и филозофије. Коначно упориште у свом уметничком развоју пронашао је у природи и пратећи процесе који се у њој одигравају као бесконачни ток смењивања животних циклуса . Интроспективним погледом на сопствену линију живота, освешћеним односом према личним проласку кроз трауматични период оздрављења дубоко проживљава и верује у снагу природе . Тврдећи да, са једне стране, уметник својом свешћу и несвесним делом свога бића уобличава природу и друштвене вредности времена у ком живи и ствара , са друге стране и природа као и друштво обликују њега .

Посебно се осврћући на “Сиромашну уметност” чији представници су користили распаљиве материјале ,које и сам користи , како каже *од коаквих сам и сам саздан.*

Циљ докторског уметничког пројекта јесте досезање високог степена самоспознаје кроз посматрање процеса у природи и на другој страни способност теоријске анализе и

вођења сложеног уметничког пројекта . Полазећи од ретроспективног сагледавања и самопосматрања у различитим периодима свог рада, кључна прекретница и одлука да приступи поетици заступљеној у овом пројекту , везана је за лични доживљај света и како каже *поновно рођење хуманизма дешава се у регистру трауматичног* . Користећи реку Саву као кључног судионика у стварању и промишљању долази до радова који у себи носе записе о постојању , распадању и нестајању ....па поновни циклус ....живот је кружење , ток за током .

У радовима који чине докторску изложбу основни носилац материјала је грубо ткана јута (природни материјал) , на њима доминирају две димензије, пошто су сви услојени и у најмању руку чине рељефне структуре. Користећи органске материјале и медијуме формира целине великих димензија *је цео поступак некаква симбиоза , као симбиоза бршљана или имеле са грандиозним стаблом*. Схватање да је само промена стална предаје се различитим токовима који теку сваки за себе и сливају се у нове појаве, из којих се поново развија нови породак ситуација и догађаја. *Како на комуникативан језик превести уметнички рад у који је гледалац унапред пројектован?* остаје увек без обзира на медиј и врсту материјала којим се ради. Дело Драгише Маринковића је врста визуелног есеја о егзистенцији и суживоту човека са природом и уметношћу.

ПОЛАЗНА ЛИТЕРАТУРА

Кандидат је дао широк списак литературе , што предочава намеру да истраживања жели да постави на широко упориште и извео закључке релевантне за ову врсту рада , рада са материјалима нађеним у природи и њихова уградња у инсталацију сложене грађе.

1. Антонијевић, Радош (2014) *Корективи облика - водич кроз скулпторске феномене* ПроАртОрг, Београд.
2. Арнасон, Харвард Х. (2008) *Историја модерне уметности: сликарство, скулптура, архитектура, фотографија*. (Превод В. Јаничић, К. Продановић, М. Ландатрошке, Е. Церовић), Орион Арт. Београд.
3. Арнхајм, Рудолф (2003) *Нови есеји о психологији уметности*. (Превод Војин Стојић) СКЦ, Београд.
4. Башлар, Гастон (2005) *Поетика простора*, Градац, Чачак.
5. БашларГастон (2004) *Земља и сањарије воље:оглед о имагинацији материје*, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Нови Сад.
6. Богдановић, Коста (2001) *Десет основних палео-техничких принципа у обликовању и грађењу* Народни музеј у Краљеву, Центар за визуелну културу „Огледало“, Краљево.
7. Богдановић, Коста (2005) *Поетика визуелног* Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

8. Богдановић, Коста (2005) *Увод у визуелну културу* Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
9. Бонито, Олива, Акиле и Ђулио Карло Арган (2006) *Модерна уметност (I-III) 1700-1970-2000*. (Превод са италијанског Милена Маријановић). Клио,. Београд.
10. Butler, Christopher (2002) *Постмодернизам*, Oxford University Press, New York.
11. Волхајм, Ричард (2002) *Уметност и њени предмети*. (Превод Аника Крстић). Клио, Београд.
12. Гог, Висент Ван (1985) *Писма брату*. (Предговор Сретен Марић, превод Весна Цакелјић) Глас,. Бања Лука.
13. Гизел, Пол (2004) *Огист Роден о уметности*. (Превод са француског Вељко Никитовић) Златни пресек, Београд.
14. Гомбрих, Ернест Х. (1984) *Уметност и илузија: Психологија сликовног представљања* (Превела Јелена Стакић) Нолит, Београд.
15. Грелан, Ханс Х. (2007) *Филозофија осећања*, Геопоетика, Београд.
16. Група аутора. *Ликовне свеске 1-9*. (1971-1988) Завод за уџбенике и наставна средства, Универзитет уметности у Београду, Београд.
17. Група аутора (А. Pedrosa, L. Noptman , J. Hoffmann, G. Carmine, L. Cerizza, F. Derieux, M. Olivier-Wahler, B. Ruf, B. Söntgen) (2009) *Vitamin 3-D: New Perspectives in Sculpture and Installation*. Phaidon,. London,
18. Ешер, Морис Корнелис (1998) *Истраживање бесконачности*. (Предговор и превод са италијанског и енглеског Бојан Јовић) Есотхериа, Београд.
19. Жилберт, Еверет К. и Хелмут Кун (1969) *Историја естетике* Култура, Београд и и Завод за издавање уџбеника, Сарајево.
20. Јакоби, Јоланде (2011) *Јунгов пут индивидуације*, Јасен, Београд.
21. Janson, Horst Woldemar; Anthony F. Janson (2005) *Историја уметности: допуњено издање*. (Превод О. Шкарић, М. Хорват, М. Градишка, Н. Вучинић, М. Мардешкић). Прометеј, Нови Сад.
22. Јунг, Карл, Г. (1987) *Човек и његови симболи*, (Превод са енглеског Марија и Иван Салечкић). Младост, Загреб.
23. Кандински, Василиј (1996.) *О духовном у уметности: посебно у сликарству*. (Превод и предговор Бојан Јовић) Есотхериа, Београд.
24. Кле, Паул (1998) *Записи о уметности*. (Превод са немачког и предговор Бојан Јовић). Есотхериа,. Београд.
25. Лакан, Жак(1983) *Списи*, Просвета, Београд,
26. Огњеновић, Предраг (2007) *Психологија опажања*., Завод за уџбенике,. Београд.

27. Огњеновић, Предраг (2003) *Психолошка теорија уметности*. Гутембергова галаксија, Београд,
28. Пасквалото, Ђанђорђо (2007) *Естетика празнине*, Клио, Београд.
29. Протић, Миодраг Б. (1979) *Облик и време* Нолит, Београд.
30. Стајн, Мареј(2007) *Јунгова мапа душе*, Лагуна, Београд.
31. *Уметност-Кључни савремени мислиоци*, (2013) приредили Дирамид Костело и Донатан Викери, Службени гласник, Београд.
32. Фостер, Хал *Повратак реалног*(2012) Орион арт, Београд.
33. Фуко Мишел (2007)*Поредак дискурса*, Карпос, Лозница.
34. Хартман, Николај (2004) *Естетика*. (Превод др. Милан Дамњановић), Дерета, Београд.
35. Хегел Г. В. Ф. (1986) *Естетика I*, Велика Филозофска библиотека, БИГЗ, Београд.
36. Hesse, Eva edited by Mignon Nixon, essays and interviews by Cindy Nemser, Rosalind Kraus, Mel Bochner, Briony Fer, Anne M. Wagner, and Mignon Nixon, October files.
37. Шинер, Лари (2007) *Откривање уметности*. (Превод Наташа Ваван Пралица и Љиљана Петровић) Арт принт, Нови Сад.
38. Шуваковић, Мишко (1995) *Постмодерна*, Народна књига, Београд.
39. Шуваковић, Мишко (2005) *Појмовник савремене умјетности*, Horetzky, Загреб.
40. Шуваковић, Мишко (2006) *Дискурзивна анализа*. Београд, Универзитет уметности у Београду.

Оцена резултата – закључак са образложењем уметничког доприноса рада

Пројекат “**ТОКОВИ-контекст органско-геометријског грађења инсталације (просторног цртежа)** кандидата Драгише Маринковића резултира после озбиљних трансформација у животу и раду који је пратио све те промене . Значајан је његов искорак у дијалог са природом и кроз то и са самим собом. Употреба разградивих материјала и медија са нагласком на процесу у ком долази до разградње и промене уводи време као значајну компоненту у раду. Евидентирањем промена у различитим фазама процеса, процеса у ком долази до раста и развоја одређених резултата распадања и разградње .Природа је пуна парадоксалних момената распадом неког материјала ствара се нова основа за развој неког другог тока.

Писани део рада доноси опсежну и подстицајну основу за даља истраживања на пољу уметности , посебно испитивање човекове позиције према природи . Све ово указује да је Драгиша Маринковић потврдио своју позицију у ликовном стваралаштву ове средине , показујући савременост у схватању значаја односа према природи.

Имајући у виду схватање сложености теме и њено образложење у писаном делу уз значајну и запажену изложбу која је део овог пројекта, комисија сматра да је кандидат Драгиша Маринковић успешно реализовао и представио јавности свој уметнички пројекат и предлаже Наставно-уметничком већу Факултета ликовних уметности да усвоји овај извештај и достави га Сенату Универзитета уметности како би се могао одредити датум одбране.

мр Душан Петровић, редовни професор ФЛУ

др ум. Бранко Раковић, редовни професор ФЛУ

др ум. Симонида Рајчевић, ванредни професор ФЛУ

мр Марко Лађушић, редовни професор ФПУ

мр Радомир Кнежевић, редовни професор ФЛУ (ментор)